

کیهان

استفتاء

از رهبر معظم انقلاب اسلامی

جريمه‌های سنگين تعزيرات حكومتی

س) با توجه به اینکه مأموران تعزیرات حکومتی، بر کنترل قیمت و مانند آن نظارت دارند، بعضاً در تخلفات جزئی، جریمه‌های سنگین می‌پندند که در حق زرگر اجحاف می‌شود، آیا زرگر می‌تواند برای جلوگیری از اجحاف، به فاکتور صوری و دروغ متوسل شود؟
(ج) خیر، می‌تواند از دست مأمورین شکایت کند.

پرداخت رشوه برای گرفتن پروانه کسب

س) اگر کسی برای گرفتن پروانه کسب یا سریع‌تر آن راهی به غیر از دادن پول به مسئول مربوطه نداشته باشد، چه حکمی دارد؟
(ج) رشوه دادن حرام است.

برجستگی اسمای متبرّکه روی طلا

س) گردبندنی که روی آن اسمای متبرّکه به صورت برجسته حک شده، اگر روی آن چسب یا پلاستیک بچسبانیم، در صورتی که باز هم آن برجستگی مشخص باشد، آیا تماس دست با بدن آن نیاز به طهارت (وضو و غسل) دارد؟
(ج) نیاز به طهارت دارد.

افتادن انگشت بر نقش اسمای متبرکه در چاه فاضلاب

س) اگر انگشتی بر نقش اسماء متبرکه در چاه فاضلاب بیفتد، وظیفه چیست؟

ج) بیرون آوردن و آب کشیدن آن اگر چه خرج داشته باشد، واجب است؛ و اگر بیرون آوردن آن ممکن نباشد، باید از آن دستشویی استفاده نکند تا یقین کند آن نقش از بین رفته است.

تقاضا از بدهکار

س) اگر زرگر یا مشتری از پرداخت بدهی خودداری کند و بدهی خود را انکار نماید، آیا جایز است طلبکار، حق خود را به طور پنهانی (تقاضا) یا به طریق دیگر مثل گران نوشتن فاکتور، بدهی خود را به دست آورد؟
(ج) اگر بدهکار بدهی خود را انکار کند و یا بدون عذر در پرداخت آن کوتاهی نماید، طلبکار می‌تواند از اموال او تقاضا نماید، اما اگر منکر باشد، به اعتقاد اینکه حق یا اوست یا نمی‌داند حق یا طرف مقابل است، تقاض جایز نیست.

بلند شدن بی‌اختیار پیشانی هنگام سجده

س) اگر هنگام سجده، پیشانی به مهر بر خورد کند و بلند شود، یک سجده حساب می‌شود؟

ج) اگر هنگام سجده، پیشانی به محل سجده برخورد کند و بی‌اختیار از زمین بلند شود، باید دوباره پیشانی را بر زمین بگذارد و ذکر سجده را بگوید و روی هم یک سجده به حساب می‌آید.

شیوۀ عزاداری

س) مجالس عزاداری اهل بیت(ع) باید چگونه باشد؟
(ج) نحوه عزاداری در زمان‌ها و مکان‌های مختلف با در نظر گرفتن عرف تعیین می‌شود؛ مناسب است که عزاداری ائمه معصومین مخصوصا سالار شهیدان(ع) هر چه گرم‌تر و پرشورتر و به شیوه سنتی و با مضامین روشنگر و معرفت‌زا انجام گیرد.

انسان کامل عرفان و انسان کامل اسلام

... در عرفان فقط درونگرایی است، یعنی برونگرایی در آن خیلی تحت‌الشعاع قرار گرفته است، جنبه فردی در آن زیاد است، جنبه اجتماعی تقریباً یا بایستی بگوئیم محو شده است و یا باید بگوئیم کم‌رنگ است، انسان کامل عرفان دیگر انسان اجتماعی نیست، انسانی است که فقط سر در گریبان خودش دارد و بس.

ولی انسان کامل اسلام ضمن تأیید همه آنچه در مورد دل و عشق و سیر و سلوک و علم حفاظی و علم معنوی و تهذیب نفس گفته می‌شود، برونگرا هم هست، جامعه‌گرا هم هست، همیشه سر در گریبان خودش فرو نبرده است، اگر شب سسر در گریبان خویش فرو می‌برد و دنیا و مافیها را فراموش می‌کند، روز هم در متن جامعه قرار گرفته است.

درباره اصحاب حضرت حجت (عج) که برای ما توصیف کرده‌اند از باب اینکه آنها نمونه‌هایی هستند از مسلمان کامل، درباره آنها در اخبار زیادی مکرر در مکرر آمده است که رهبان باللیل و لیوث بانهار... راهبان شب و شیران روز روند...

شهید مطهری، انسان کامل، ص ۱۶۱

تبریز؛ مهد بزرگان و نوادر

خطه تبریز خطه «غنی البیلا» از حیث علما است؛ علمایی از این خاک ظهور کرده‌اند که واقعاً بی‌نظیرند. این خطه قابلیت داشته‌است که نه فقط در یک عرصه بلکه در عرصه‌های حساس علمی، علمانی بسیار متمق پرورش دهد. در عرصه تفسیر مانند تبریز نداریم و تا حال تفسیری بر پایه المیزان علامه طباطبائی نوشته نشده است.
دکتری از داکتر دانشگاه مدینه می‌گوید: «لو لا رفض الطباطبائی لکان تفسیره من احسن التفسیر الموجهه فی العالم»، اگر طباطبائی رافضی(شیعه) نبود تفسیرش از بهترین تفسیرهای جهان بشمار می‌رفت. در موضوع فلسفه و عرفان شخصیتی بی‌نظیری مثل علامه جعفری ظهور می‌کند که باید گفت:

«بهبات آتی الزمان بمثله / ان الزمان بمثله لعقیم» (مجال است که زمانه همچون او را بیابود و زمانه از آوردن مثل او عقیم است)

در علم کلام شخصیتی عظیم از تبریز داریم که به خاطر حجاب معصیت نتوانستیم عظمت روحی و علمی او را درک کنیم.

حتی خود تبریز هم درخصوص این شخصیت به حجاب معاصرت افتاده است و او کسی نیست جز حضرت آیت‌الله‌العلّمی سبحانی دامت برکاته العالیه. این شخصیت نه

حضرت امام در طول عمر خود فقط آیت‌الله مدنی را معلم اخلاق خطاب کرده‌اند. من خوب یادم می‌آید در اول انقلاب یک سیمینار در مشهد برگزار شده بود که علمای زیادی در آن نشست جمع شده بودند. بعد از اتمام جلسه تلویزیون سه نفر را برای میزگرد دعوت کرده بود: آقای دستغیب، آقای مدنی و آقای مشکینی که هر سه در اخلاق سر آمد و مرد تمام بودند. وقتی مصاحبه به انتها رسید، مجری گفت: یکی از عزیزان توصیه اخلاقی به شنونده‌ها بگوید. آقایان مشکینی و دستغیب هر دو اظهار داشتند وقتی آقای مدنی حضور دارند ما نمی‌توانیم از اخلاق سخن بگوئیم!

تنها در کلام بلکه از اوحدی‌های زمان در فقه و اصول است. در دفاع از ولایت و شخصیت آسمانی امیر المؤمنین(ع) آیا ممکن است کسی مثل علامه امینی ظهور کند و العذیر را بنویسد؟
هیبات ثم هیبات. این مرد بزرگ با تبعات حیرت آور و خارج از توان نشان عادی، آنچنان این کتاب را مستند به اسناد اهل سنت نوشته که تا حال هیچ عالمی از علمه جرات نقد آن را پیدا نکرده است.

آیت‌الله مدنی، پهلوان ۱۴ عرصه

حضرت آیت‌الله مدنی یکی از ستارگان متلاشی این آسمان پر نور است، این عالم عامل از نوادر علمای شیعه است. ایشان در چهارده عرصه پهلوان بودند.

تواضع و فروتنی از فضیلت‌های بزرگ اخلاقی و نشان‌دهنده بزرگی و ظرفیت بالای روح انسان است؛ به همین دلیل افزون بر بیان سفارش‌های بسیاری به آن در قرآن و روایات، آثار و برکت‌های فراوان دنیوی و اخروی نیز برای آن ذکر شده است.

این فضیلت اخلاقی مانند همهٔ فضیلت‌های دیگر، مطلق و همیشگی نیست؛ چنان‌که خداوند متعال در قرآن کریم می‌فرماید: خداوند برای هر چیزی حد و اندازه‌ای قرار داده است.^(۱)

بنابراین تواضع هم حد و حدودی دارد و در برخی از موارد نه‌تنها پسندیده نیست، بلکه نقطه مقابل آن یعنی تکبر و بزرگی کردن نیکو شناخته می‌شود.

در این نوشتار نکاتی در این‌باره ارائه می‌شود.

لزوم تکبر یا متکبر

یکی از مواردی که نشان‌دادن تواضع درست نیست و انسان باید از خود تکبر نشان دهد، مواجهه با انسان‌های متکبری است که منش و روش آنان بر خورد متکبرانه با دیگران است؛ چراکه نشان‌دادن تواضع در برابر آنان، آنها را برای این شیوه از رفتار جری‌تر می‌کند و تواضع انسان، زمینه‌ساز تکبر بیشتر آنان می‌شود.

در این‌گونه موارد سفارش شده است که شما هم از خود تکبر نشان دهید؛ رسول خدا (صلی‌الله‌علیه‌وآله) فرمود: «إِذَا رَأَيْتُمُ الْمُتَوَاضِعِينَ مِنْ أَقْبَتِي فَتَوَاضَعُوا لَهُمْ، وَإِذَا رَأَيْتُمُ الْمُتَكَبِّرِينَ فَتَكَبَّرُوا عَلَيْهِمْ، فَإِنَّ ذَلِكَ لَهُمْ مَذَلَّةٌ وَضَعَارٌ؛ هرگاه متواضعان امت مرا ببینید، برای ایشان تواضع کنید و هرگاه متکبران را ببینید، بر آنها تکبر کنید که این باعث ذلت و کوچکی آنهاست.»^(۲)

بر طبق آموزه‌های دینی نشان‌دادن تکبر در برخورد با دشمن، پسندیده و زیبا دانسته‌شده‌است؛ بر همین اساس از هر برخورد نرمی که از آن ضعف برداشت شود و موجب جری شدن دشمن گردد، پرهیز داده شده است.

تکبر یا دشمنان

براساس آموزه‌های دینی، نشان‌دادن تکبر در برخورد با دشمن، پسندیده و زیبا دانسته شده است؛ بر همین اساس از هر برخورد نرمی که از آن ضعف برداشت شود و موجب جری‌شدن دشمن گردد، پرهیز داده شده است. امیرالمؤمنین(ع) می‌فرماید: «بِأَ دُجَانَةِ الْأَنْصَارِ اِغْتَمَّ يَسْمُ أَحَدُ بَعْمَانِهِ لَهُ وَ أَرْنَحِي غَذَبَةَ الْعَمَامَةِ بَنِي كَنْفَهِهَ حَتَّى جَعَلَ يَتَخَيَّرُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ إِنَّ هَذِهِ لَبِشِيَّةٌ يُغِيْظُهَا اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَّا عِنْدَ الْقِتَالِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ؛ در روز جنگ بدر، اودجانه انصاری تحت‌الحکک عمامه‌اش را پشت‌سرش انداخت و بنا کرد با تیختر و خودارایی بین صف مسلمانان و کافران حرکت کردن. پیامبر وقتی این صحنه را دید، فرمود: این راه‌رفتنی است که خداي متعال آن را نمی‌پسندد جز در مقابل دشمن.»^(۳)

تفاوت بین صفت تکبر و رفتار متکبرانه

این‌گونه نیست که با هر رفتار متکبرانه‌ای با تکبر برخورد کرد، بلکه منظور از این روش درصدد اصلاح آنها بود.

معارف

MaarefKayhan@Kayhan.ir

در مواردی که به انسان توصیهٔ بر خورد با تکبر می‌شود، در واقع توصیه به داشتن رفتار متکبرانه و قوی و محکم است نه اینکه انسان واقعاً صفت تکبر را داشته باشد؛ چراکه صفت تکبر در همه حالات و شرایط امری مذموم و ناپسند است که آثار و عواقب شوم و ناگواری در زندگی انسان می‌گذارد و بشدت از آن نهی شده است.

شیوه‌های مواجهه با متکبر

همچنین برخورد مالک اشتر با مردی که در بازار به صورت او آب دهان انداخت، اما ایشان در کمال بزرگواری و بی‌توجهی به مسجد رفت و برای عاقبت‌به‌خیری و هدایت او دعا کرد.^(۵)

لزوم ارائه رفتار متکبرانه نه صفت تکبر

در مواردی که به انسان توصیهٔ برخورد با تکبر می‌شود، در واقع توصیه به داشتن رفتار متکبرانه و قوی و محکم است نه اینکه انسان واقعاً صفت تکبر را داشته باشد؛ چراکه صفت تکبر در همه حالات و شرایط امری مذموم و ناپسند است که آثار و عواقب شوم و ناگواری در زندگی انسان می‌گذارد و بشدت از آن نهی شده است.

تجذیه: «تواضع» فضیلتی بسیار زیبا و لازم و مانند همهٔ فضیلت‌های دیگر، دارای حد و حدودی است؛ بنابراین در برخی موارد نه‌تنها فروتنی پسندیده نیست، بلکه سفارش شده

است از خود رفتار متکبرانه نشان دهیم؛ مثل مواجهه با دشمنان یا برخورد با افراد متکبر که تکبر، روش و منش همیشگی آنهاست. اما در برخورد با انسان‌هایی که گاهی از خود رفتار متکبرانه نشان می‌دهند و صفت تکبر در آنها شکل نگرفته است، همان تواضع مورد سفارش است.

در مواردی هم که سفارش به تکبر می‌شود، در واقع سفارش به داشتن رفتار متکبرانه و تظاهر به تکبر است نه اینکه انسان در واقع هم تکبر داشته باشد؛ چراکه صفت تکبر در هر حالتی مذموم است.

پی‌نوشت‌ها:

۱. طلاق-۳.

۲. ورام بن ابی‌فراس، مسعود بن عیسیٰ، تنبیه الخواطر (مجموعه ورام)؛ قم: مکتبه فقیه، ۱۴۱۰ ق.

ج ۱، ص ۲۰۱.

۳. کلینی، محمد بن یعقوب، الکافی، تحقیق: علی‌اکبر غفاری و محمد آخوندی؛ ج ۴، تهران: اسلامیه، ۱۴۰۷ ق.

ج ۵، ص ۸.

۴. ابن‌شیرازشوب مازندرانی، محمد بن علی؛ مناقب آل‌ابی‌طالب؛ قم: علامه، ۱۳۷۹ ق. ج ۴، ص ۱۹.

۵. ورام بن ابی‌فراس، مسعود بن عیسیٰ، تنبیه الخواطر (مجموعه ورام)؛ ج ۱، ص ۲.

سید حبیب حسینی رزانی

وقتی مصاحبه به انتها رسید، مجری گفت: یکی از عزیزان توصیه اخلاقی به شنونده‌ها بگوید. آقایان مشکینی و دستغیب هر دو اظهار داشتند وقتی آقای مدنی حضور دارند ما نمی‌توانیم از اخلاق سخن بگوئیم!

پهلوان اشک و خطابه

دوازدهمین پهلوانی این است که در اشک چشم و در خطابه پهلوان بودند. خطابه‌ای که در آن در کنار استفاده کلمات و به کارگیری صنعت خطابه اشک چشم باشد غوغا است. آن بزرگوار از نوادری بود که این دو فضیلت را یک‌جا جمع کرده بود.

دریای علم و تحمل

سیزدهمین پهلوانی عبارت است از اینکه پهلوان «صبر و تحمل» بوده ساواک فشار را به اوج رسانده بود، اهانت‌ها و جسارت‌های زیادی به ایشان از طرف خلق مسلمان صورت گرفت. اما او دریای «حلم» بود.

درسای فراوان نشود تیره به سنگ عارف که برنجد تَنگ آب است هنوز

در سر این بزرگوار، سر سوزنی هوا و هوس نبود، کسی نمی‌تواند یک جایی پیدا کند که او در آنجا از سر هوا و هوس تصمیم گرفته باشد. این طور نبود که تدبیر کند که چگونه پیش مردم و در نگاه انسان‌ها و در قضاوت آنها علو رتبه پیدا بکند. هر کس چند لحظه با او نشست و برخاست داشت فوراً می‌فهمید که او اصلاً غیر خدا را نمی‌بیند.

پهلوان امر به معروف

چهاردهمین، پهلوان در امر به معروف و نهی از منکر بودند؛ کدام علم دین امر می‌توانید مثال یزید که در زمان شاه استین خود را بالا زده و کار خانه شراب‌سازی را ببیند؟ وقتی به آذرشهر می‌آمدند فرمودند: در کرمانشاه حرفی به من گفتند که من ناراحت هستم آن هم اینکه به من گفتند بهترین شراب از آذرشهر می‌آید.

سیدحسن عاملی

نماینده ولی فقیه و امام جمعه اردبیل

صفحه ۷

یکشنبه ۲۷ مهر ۱۴۰۴

۲۶ ربیع‌الثانی ۱۴۴۷ – شماره ۲۳۹۸۲

چراغ راه

رحم کن تارحم کنند

قال رسول‌الله (صلی الله علیه و آله): «مَنْ لَمْ يَرْحَمْ لَمْ يَرْحَمْ». پیامبر خدا(ص) فرمود: کسی که به دیگران رحم نکند، دیگران هم به او رحم نمی‌کنند.^(۱)

۱- کنز العرفان: ۵۹۷۱

حکایت خوبان

شاخص‌های شیعیان حقیقی

امام محمد باقر(ع) می‌فرماید: کافی نیست کسی خود را به این بهانه که دوستدار ما است شیعه بداند. شیعه ما فقط کسی است که تقوا داشته باشد، و نشانه‌های شیعیان ما عبارتند از: تواضع، امانتداری، نیکی به والدین، راستگویی، کمک به فقیران و کثرت یاد خدا، در واقع شیعه ما کسی است که زبانش جز به نیکی باز نمی‌شود. کسی که صرفاً بگوید من «علی» را دوست دارم، اما اهل عمل نباشد، و به سیره آن حضرت عمل نکند، شیعه ما نیست.^(۲)

۱- کافی، ج ۲، ص ۷۴

پرسش و پاسخ

بسترها و شرایط تاثیر گذاری جنگ نرم (۴)

پرسش:

چه عوامل، بسترها و شرایطی موجب می‌شود جنگ نرم دشمنان تاثیر گذار بوده و به اهداف موردنظر خود برسند؟
پاسخ:

در سه بخش قبلی پاسخ به این سؤال به مباحثی همچون: ۱- ضعف باورها و سستی ایمان ۲- ضعف نفس (تن‌پروری، تنبلی و افسارگسیختگی) ۳- تعصب، قبیله‌گرایی و نژادپرستی ۴- حرام‌خواری و درآمد‌های نامشروع پرداختیم. اینک در ادامه دنباله مطلب را پی می‌گیریم:

فج حرام‌خواری و درآمد‌های نامشروع در روایات

۱- پیامبر اکرم(ص) فرمود: «بیمناک‌ترین چیزی که برا امت خود از آن می‌ترسم، این درآمد‌های حرام است.» (الکافی، ج ۵، ص ۱۲۴)

۲- صابر یکی از یاران امام صادق(ع) می‌گوید: از آن حضرت پرسیدم مردی خانه خود را برای فروش شراب اجاره می‌دهد؟ حضرت فرمود: اجاره آن حرام است. (وسائل‌الشعیه، ج ۱۲، ص ۱۲۶)

الف) فساد اخلاقی: در برخی روایات فساد و ناهنجاری‌های اخلاقی که بسترساز نفوذ و تاثیر گذاری در جنگ نرم شیطان است، اشاره شده است، مانند: چشم‌چرانی، هزّه‌گری، خلوت کردن با زنان نامحرم، لهو‌گرایی، حضور در مجالس لهو و لعب و... امام صادق(ع) می‌فرماید: «نگاه پس از نگاه در دل آدمی شروت می‌ریزند و همین برای به کارگرفتن‌ای برای صاحبش کافی است.» (من‌لایحضره‌القیّعه، ج ۴، ص ۱۸)

امام علی(ع) می‌فرماید: «بذترین روزهای عمر که تباه می‌شود، زمان سرگرم شدن به بازیچه‌ها است.» (شرح غررالحکم، ج ۲، ص ۴۰۷) همچنین آن حضرت می‌فرماید: «جامعه‌ای که شیشه‌بازی و سرگرم لهو و لعب گردد، هرگز رستگار نخواهد شد.» (همان)

ب) همنشینی با دوستان بد

در قرآن کریم آیاتی وجود دارد که دوستان ناصالح و فاسد را زمینه‌ساز انحراف انسان معرفی می‌کند. خداوند می‌فرماید: «کاش ای رسول خدا(ص) راهی را برگزیده بودم! ای وای بر من! کاش فلان شخص گمراه و فاسد را به دوستی نمی‌گرفتم. او مرا از یاد حق گمراه ساخت، بعد از آنکه (یاد حق) به سراغ من آمده بود و شیطان همیشه انسان را تنها و بی‌یاور می‌گذارد.» (فرقان- ۲۷ تا ۲۹)

امام علی(ع) می‌فرماید: «از دوستی و همنشینی با انسان‌های فاسق و بدکار بهره‌بر که شر به شر می‌پیوندد.» (بحارالانوار، ج ۱، ص ۶۲۴)

۶- تجر و جمود فکری

تجر و انجماد فکری، زمینه‌ساز نفوذ و تاثیر گذاری عملیات جنگ نرم است. بیداری و خودآگاهی، مسلمانان، بیشترین مانع را برای اردوگاه دشمنان اسلام ایجاد می‌کند، ولی آنجا که تجر و انجماد فکری باشد، به راحتی می‌توانند هدایت فکری و عملی افراد متججر را در دست گیرند! استعمارگران و استکبار جهانی چه بهره‌ها و منافع‌ی که در طول تاریخ از این متججران نبرندند! مانند: خوارج نهروان، سازمان منافقین، گروه‌های سلفی و تکفیری و داعش و انجمن حجّیه و... در قرآن کریم آیاتی وجود دارد که تجر و انجماد فکری را ریشه انحرافات و عدم پدیرش حق معرفی می‌کنند. قرآن کریم می‌فرماید: «بلکه آنها می‌گویند: ما نیاکان خود را بر آئینی یاقیمیم و ما نیز به پیروی آنان هدایت یافته‌ایم.» (پیامبرشان) گفت: «ایا اگر من آئینی هدایت‌بخش‌تر از آنچه پدرانتان را بر آن یاقیتد، آورده باشم (باز هم انکار می‌کنید؟) گفتند: (آری) ما به آنچه شما به آن فرستاده شداید کافریم!» (زحر- ۲۲ و ۲۴)

آری مشرکان و کافران هیچ دلیلی بر حقانیت کفر و بت‌پرستی خود نداشتند، نه عقلی و نه نقلی، بلکه تنها دلیل خود را تقلید کور‌گونه از پدرانشان عنوان می‌کردند. امام صادق(ع) هم انسان بی‌بصیرت و ناآگاه را رونده در بیراهه دانسته و می‌فرماید: «هر تالاشگر بدون آگاهی و بصیرت، همچون رونده‌ای است در بیراهه که هرچه تندتر و سریع‌تر حرکت کند از مسیر و مقصد اصلی‌اش دورتر می‌شود» (الکافی، ج ۱، ص ۴۲)

۷- تحزب و فرقه‌گرایی

تحزب و فرقه‌گرایی به این معناست که عده‌ای از داعیه‌داران سیاسی، برای کسب قدرت با شعارهای جذاب و عامه‌پسند بین مردم اختلاف و تفرقه می‌اندازند و با گفتار و رفتار خویش، ابزار سیاسی و گاه زمینه‌ساز ورود دشمنان اسلام در عرصه جنگ نرم به حساب می‌آیند.
لبستگی شدید احزاب و فرقه‌ها به راه و رسم خود و وابستگی‌های فرقه‌ای و حزبی، موجب جمود فکری، غرق‌شدن در جهل و گمراهی و دورشدن از مسیر آموزه‌های وحیانی پیامبران می‌شوند. از یک سو حق‌ستیزی و از سوی دیگر ایجاد تفرقه و شکستن یکپارچگی از شاخص‌های مهم فرقه‌گرایی است. به همین دلیل دشمنان اسلام، تحزب و فرقه‌گرایی را زمینه‌ای مناسب برای اجرای اهداف و برنامه‌های خود در جنگ نرم می‌دانند!

سلوک عارفانه

دفاع از عنصر ملیت کمک به استعمار گران

«ما به حکم اینکه پیرو یک آیین و مسلک و یک ایدئولوژی به نام اسلام هستیم که در آن عنصر قومیت وجود ندارد، نمی‌توانیم نسبت به جریان‌هایی که بر ضد این ایدئولوژی تحت نام و عنوان ملیت و قومیت صورت می‌گیرد بی‌تفاوت بمانیم. همه می‌دانیم که در این اواخر افراد بی‌شمار تحت عنوان دفاع از ملیت و قومیت ایرانی مبارزه وسیع‌ی را علیه اسلام آغاز کرده‌اند. اگرچه نمی‌شود احساسات مذهبی دیگری به جای احساسات اسلامی و ملی می‌شود احساسات اسلامی را تبدیل به احساسات ضداسلامی کرد و از این راه خدمت شایانی به استعمارگران نمود.»^(۱)

۱- اسلام و ملی‌گرایی، شهید مطهری(ره)، بنیئن مطهر، ج ۲۲، ص ۱۹